

שמורד עכשיו, מצליח.

קב, עמד הורדוס, קטלינחו לכולחו מרותיה, הרג את כל אדוניו בני משפחת חשמונאי, ושייריה להיא ינוקתא, והשאר בחיים את אותה צעירה, שרצה לשאתה לאשה.

כי חזת ההיא ינוקתא דקא בעי למינסבה, כשראתה אותה תינוקת שרוצה הורדוס לשאת אותה, (47) סליקא לאיגרא, עלתה לגג, ורמת קלא והרימה את קולה, ואמרה: כל מאן דאתי, ואמר, כל מי שיבוא בעתיד

הרים, ולא הרר ביה, ואינה חוזרת בה. (46)

ומספרת הגמרא על הורדוס:

הורדוס — עבדא דבית חשמונאי הוה. עבד של בית חשמונאי היה. נתן עיניו באותה תינוקת, באחת הצעירות מבנות המשפחה, ורצה לשאתה לאשה.

יומא חד, יום אחד שמע ההוא גברא הורדוס בת קלא, דאמר, בת קול האומרת: כל עבדא דמריד השתא, מצליח! כל עבד

שהיתה היום לא תחזור שוב לעולם. אולם הרמב"ן והרשב"א במסכת שבת [דף כד], סוברים שבנין בית המקדש נחשבת מצוה שאפשר לקיימה למחר. והיינו משום, שלדעתם אין זו מצוה תמידית, המתקיימת כל רגע ורגע. אלא רק שברגע הקיום יש מצוה, ותו לא.

וראה בקובץ שעורים [אות כא] שמקשה על שיטת התוספות מסוגייתנו. אשר לכאורה קשה, היאך יעץ בבא בן בוטה להורדוס שיתור את בית המקדש, מאחר ולבסוף יחזור ויבנהו. והלא אף אם אחר כך יבנה, מכל מקום בהריסתו עכשיו מבטל הוא בידיים את המצות עשה של פרק הזמן הנוכחי, עד שיחזור ויבנהו.

ומוסיף בשעורי רבי שמואל [עמ' קט], שאף שבמקום שעוסק הוא בבנין המקדש, אינו נחשב מבטל המצות עשה בידיים. מכל מקום, כאן שהיה בנוי ועכשיו סותרו הרי עצם הסתירה נחשבת ביטול המצות עשה. ונשאר הקו"בש בצריך עיון.

47. הטעם שרצה לשאתה לאשה, לפי דברי המהרש"א, הוא. מאחר והיה עבד של בית חשמונאי, ועדיין לא נשתחרר. ועכשיו שהרג את כולם לא נשאר לו אדון אחר, אלא אותה

התפללו, שוב אין לחשוש. ואינם מדברים מענין האיסור. ודו"ק.]

וראה בט"ז [יו"ד רנב סק"א], שמלשון הגמרא "דירתא דאינשי לא מזבני", משמע שאין איסור למכור בית הכנסת, לאחר שנבנה. אלא שאין דרך האנשים למוכרו כשהוא בנוי, כשם שאין דרך למכור דירתם.

אמנם, כתב שם הט"ז, מלשון הטור משמע, שלאחר שבנאוהו יש איסור למוכרו. וביאר הט"ז טעמו, שמאחר ואין דרך העולם למכור את ביתם הבנוי. אם כן לא יהיה בנין בית הכנסת גרוע ממנו. עיי"ש. וראה במנחת יהודה.

46. והיינו, שמאחר והמלכות ודאי תקיים הבטחתה לחזור ולבנות את בית המקדש, לכן הותר לה לסותרו מתחילה.

והנה, נחלקו הראשונים במצות בנין בית המקדש. דעת התוספות במסכת שבת [דף קלא ד"ה ושויין], שמצוה זו מצוה תמידית היא, וכל רגע ורגע מקיימים אותה מחדש. והרי היא כמו מצות ציצית ומצות מזוזה, שכל רגע שהאדם מקיימם יש לו מצוה חדשה. ומאחר וכן, אם מתבטל היום ממצוות אלו נחשבין שאין יכול לקיימן למחר. שהרי המצוה של היום בטלה, ומחר יש מצוה חדשה. אבל המצוה